

ქეთევან ხხალაძე

კარგი მმართველობა — ძირითადი უფლებების კონსტიტუციური გარანტიები საქართველოში განხორციელებული კონსტიტუციური რეფორმის ფარგლებში

ქეთევან ხხალაძე

სამართლის დოქტორი,

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორი.

პოსტსკიტი

სტატია ეხება „კარგ მმართველობას“, როგორც პირის ძირითად უფლებას. სტატიაში განხილულია სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების განხორციელების ის კონსტიტუციური გარანტიები, რაც გათვალისწინებულ იქნა საქართველოში განხორციელებული კონსტიტუციური რეფორმის ფარგლებში. კერძოდ, რეფორმის შედეგად კონსტიტუციაში გაჩნდა ახალი ჩანაწერი, რომელიც უზრუნველყოფს პირის ჩართულობას საჯარო მმართველობის განხორციელების პროცესში. საქართველოს კონსტიტუციის ახალი რედაქცია გვთავაზობს ახალ უფლებას ძირითად უფლებათა კატალოგში კარგი მმართველობის სახით, კერძოდ, საქართველოს კონსტიტუციური კანონის „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებების შეტანის შესახებ“ მე-18 მუხლის თანახმად, პირს აქვს უფლება ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მასთან დაკავშირებული საქმი სკონივრულ ვადაში სამართლიანად განხილვისა.

სტატიაში განხილულია „კარგი მმართველობის“, როგორც ძირითადი უფლების შემადგენელი ელემენტები და მისი ფარგლები, კერძოდ, პირის უფლება, მიმართოს ადმინისტრაციულ ორგანოს მისი ინტერესებისა და მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, ასევე მონაწილეობა მიიღოს ადმინისტრაციულ წარმოებაში, გაეცნოს საქმის მასალებს, ადმინისტრაციული

ორგანოს ვალდებულებას, დაასაბუთოს მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებადა განიხილოს საქმე გონივრულ ვადაში.

კარგი მმართველობა – ძირითადი უფლების კონსტიტუციური გარანტიები საქართველოში განხორციელებული კონსტიტუციური რეფორმის ფარგლებში

I. შესავალი

II. კარგი მმართველობა, როგორც ძირითადი უფლება

III. კარგი მმართველობის მიზანი და არსიგანხორციელებული კონსტიტუციური რეფორმის ფარგლებში

IV. დასკვნა

I. შესავალი

საქართველოში განხორციელებული კონსტიტუციური რეფორმის ფარგლებში განისაზღვრა კონსტიტუციაში კარგი მმართველობის, როგორც ძირითადი უფლების, ჩანაწერის აუცილებლობა. საქართველოს კონსტიტუციური კანონის „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებების შეტანის შესახებ“ მე-18 მუხლი უზრუნველყოფს პირის უფლებას ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მასთან დაკავშირებული საქმის გონივრულ ვადაში სამართლიანად განხილვის შესახებ, ასევე პირის უფლებას, გაეცნოს საჯარო დაწესებულებაში არსებულ საჯარო ინფორმაციას და იქვე, უფლებას სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მხრიდან მიყენებული ზიანის ანაზღაურების შესახებ.¹

აღნიშნული ჩანაწერი სიახლეა ქართული საკანონმდებლო სივრცისათვის, თუმცა ევროკავშირის შესახებ ხელშეკრულების მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი და თავისუფლებათა ქარტიის 41-ე მუხლი სწორედ აღნიშნული უფლების რეალიზაციას უზრუნველყოფს.

1 მუხლი 18. სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების, საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისა და საჯარო ხელისუფლების მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურების უფლებები:

1. ყველას აქვს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერმ ასთან დაკავშირებული საქმის გონივრულ ვადაში სამართლიანად განხილვის უფლება.

2. ყველას აქვს უფლება კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს საჯარო დაწესებულებებში მასზე არსებულ ინფორმაციას და ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო ან კომერციულ საიდუმლოებას.

3. ყველას აქვს უფლება კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს საჯარო დაწესებულებებში არსებულ ინფორმაციას და ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო ან კომერციულ საიდუმლოებას.

4. ყველასთვის გარანტირებულია სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოსაგან ან მოსამსახურისაგან უკანონოდ მიყენებული ზიანის სასამართლო წესით სრული ანაზღაურება შესაბამისად სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ან ადგილობრივი თვითმმართველობის სახსრებიდან. (შეად.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346>)

შესაბამისად, მისასალმებელია აღნიშნული ინოვაციური ჩანაწერის არსებობა და მისი რეალიზაციის კონსტიტუციური გარანტიების უზრუნველყოფა. კონსტიტუციაში შემოთავაზებული დებულება ადგენს სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების და საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლებებს. ვინაიდან ქართული საკანონმდებლო სივრცისათვის აღნიშნული წარმოადგენს სიახლეს, მოცემული მოკლე ანალიზი უკავშირდება საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული კონსტიტუციის იმ მუხლის შინაარსის განმარტებას, რომელიც ადგენს კარგ მმართველობას, როგორც ძირითად უფლებას.

შესაბამისად, აღნიშნული სტატიის მიზანს წარმოადგენს სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების, როგორც ძირითადი უფლების შინაარსის, უფლების შემადგენელი ელემენტებისა და ფარგლების განსაზღვრა.

II. „კარგი მმართველობა“, როგორც ძირითადი უფლება

2000 წელს ძირითად უფლებათა ევროპული ქარტიის უფლებების კატალოგში პირველად მოიპოვა ადგილი კარგმა მმართველობამ, როგორც პირის უფლებამ. კარგი მმართველობა მიზნად ისახავს, გააუმჯობესოს ურთიერთობები საჯარო მმართველობასა და ინდივიდს შორის. ძირითადი უფლებების ევროპულ ქარტიაში რეგლამენტირებული ძირითადი უფლებაკარგ მმართველობაზე არსებითად მიმართულია ევროკავშირის მოქალაქეთა ქმედებების აქტივობაზე, მათი ინიციატივებისა და მოთხოვნების უზრუნველყოფაზე. ამასთან, 2007 წელს ევროპის საბჭომ მიიღო რეკომენდაცია² კარგი მმართველობის შესახებ, რომლის თანახმადაც დადგინდა ის ძირითადი პრინციპები, რითაც უნდა იხელმძღვანელოს ადმინისტრაციულმა ორგანომ საჯარო მმართველობის განხორციელებისას კარგი მმართველობის მისაღწევად. საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ფარგლებში საქართველომ 2014 წელს აიღო ვალდებულება კარგი მმართველობის გაძლიერების³ თაობაზე. შეთანხმების თანახმად, მხარეები ადასტურებენ კანონის უზენაესობისა და კარგი მმართველობის პრინციპების უზრუნველყოფის ვალდებულებას.

კარგი მმართველობა კომპლექსური ხასიათის უფლებათა რიგს მიეკუთვნება და თავისი შინაარსით აერთიანებს რამდენიმე უფლებას. კარგი მმართველობა მოიცავს პირის უფლებას, მიმართოს ადმინისტრაციულ ორგანოს, მონაწილეობა მიიღოს ადმინისტრაციულ წარმოებაში, გაეცნოს საქმის მასალებს, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების დასაბუთებულობას, ზიანის ანაზღაურებასა და სამართალწარმოების ენის უზრუნველყოფას.

2 Recommendation CM/Rec(2007)7 of the Committee of Ministers to member states on good administration.

3 ასოცირების შესახებ შეთანხმება ერთი მხრივ, საქართველოსა და მეორე მხრივ, ევროკავშირის და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2496959>

კარგი მმართველობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ელემენტია პირის უფლება, მიმართოს ადმინისტრაციულ ორგანოს. აღნიშნული უფლება შეზღუდულია პირის სუბიექტური უფლებით, რაც დაკავშირებულია პირის კანონიერ ინტერესთან, რომელზეც პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ან ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედება.

აღსანიშნავია, რომ პირის უფლება სამართლიან ადმინისტრაციულ წარმოებაზე სამართლებრივი სახელმწიფოს და დემოკრატიული პრინციპის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ელემენტს წარმოადგენს, ვინაიდან სამართლიანი წარმოების უფლება ის უმნიშვნელოვანესი მექანიზმია, რომელიც აწესრიგებს ინდივიდსა და სახელმწიფოს შორის ურთიერთობებს, უზრუნველყოფს კონსტიტუციური უფლების ეფექტურ რეალიზაციას და იცავს უფლებებში გაუმართლებელი ჩარევისაგან.⁴

თანამედროვე ადმინისტრაციული წარმოების თანახმად, მოქალაქეს ენიჭება აქტიური როლი. ამავდროულად, ადმინისტრაციული წარმოება ავალდებულებს ადმინისტრაციულ ორგანოს, მოუსმინოს საქმეში მონაწილე მხარეებს, გამოიკვილოს საქმის ყველა გარემოება, დაიცვას საქმის განხილვის ვადები და დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება. ყოველივე ეს კი უზრუნველყოფს ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან სამართლიანი და ობიექტური გადაწყვეტილების გამოტანას.

ასევე, კარგი მმართველობის შემადგენელი ნაწილია ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება, მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება. დასაბუთებული გადაწყვეტილების მიღება ხდება მხოლოდ საქმის გარემოებათა ყოველმხრივი გამოკვლევის შედეგად. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი ადმინისტრაციულ ორგანოს ავალდებულებს, ადმინისტრაციული წარმოებისას გამოიკვილოს საქმისათვის მნიშვნელოვანი ყველაგარემოება და გადაწყვეტილება მიიღოს ამ გარემოებათა შეფასებისა და ურთიერთშეჯერების საფუძველზე.⁵ შესაბამისად, დაუშვებელია, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებას საფუძველად ისეთი გარემოება ან ფაქტი დაედოს, რომელიც ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ არ არის გამოკვლეული.

ადმინისტრაციული წარმოების ყველაზე მნიშვნელოვანი ეტაპი არის სწორედ საქმის გარემოებების გამოკვლევა, საქმისათვის მნიშვნელოვანი გარემოებების დადგენა, ფაქტისა და ფაქტობრივი გარემოებების შეპირისპირება და, საბოლოოდ, შესაბამისი სამართლებრივი შედეგის განსაზღვრა. შესაბამისად, აღნიშნული სტადია მნიშვნელოვანია სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების შედეგისათვის. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი ადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს უფლებამოსილებას, საქმის გარემოებებიდან გამომდინარე, გამოითხოვოს დოკუმენტები, შეაგროვოს ცნობები, დაათვალიეროს შემთხვევის

4 იხ.: ცხადაძე ქ., უფლება სამართლიან ადმინისტრაციულ წარმოებაზე, ჟურნალი აკადემიური მაცნე, სპეციალური გამოშვება, თბილისი, 2017, გვ. 42

5 შეად.: საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, მუხლი 96-ე, პირველი ნაწილი, სსმ, 32(39), 15/07/1999, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16270>

ადგილი, დანიშნოს ექსპერტიზა და მტკიცებულებათა შეგროვების, გამოკვლევისა და შეფასების მიზნით მიმართოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა ზომებს.⁶

დასაბუთებული გადაწყვეტილების მიღებისათვის და საქმის გარემოებათა ყოველმხრივი გამოკვლევისათვის ყველაზე მნიშვნელოვანია დაინტერესებული მხარის მოსაზრებების მოსმენა. პირის უფლება, მოუსმინოს ადმინისტრაციულმა ორგანომ, კარგი მმართველობის მნიშვნელოვანი ელემენტია. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია, გამოსცეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი მხოლოდ მას შემდეგ, როდესაც მოუსმენს ყველას, ვისი უფლება ან კანონიერი ინტერესიც ამ აქტით იზღუდება.⁷ პირს აქვს უფლება, წარადგინოს საკუთარი მოსაზრებები, როგორც წერილობით, ისე ზეპირად, ზეპირი მოსმენის გამართვისას, რაც პირდაპირ ხელს უწყობს არა მარტო დაინტერესებული პირის უფლებების დაცვას, გამოთქვას საკუთარი მოსაზრებები, არამედ თავად ადმინისტრაციულ ორგანოსაც ეხმარება საქმის ყველა გარემოების შესწავლა-გამოკვლევაში, რაც საბოლოოდ აისახება მის მიერ „ხარისხიანი“ გადაწყვეტილების მიღებაში.

ადმინისტრაციული სამართლის დამახასიათებელი ნიშანია საჯარო მმართველობის დროულად და ეფექტურად განხორციელება. შესაბამისად, კარგი მმართველობა უზრუნველყოფს ადმინისტრაციული წარმოების მოკლე ვადაში განხორციელებას. ადმინისტრაციული წარმოება ორიენტირებულია პირის ინტერესების დაკმაყოფილებაზე დროის გონივრულ ვადაში. ვინაიდან, ადმინისტრაციული წარმოების მიზანი სწორედ პირის ინტერესების დაცვაა, წარმოება არ შეიძლება გაგრძელდეს უსასრულოდ. სწორედ აღნიშნული წარმოადგენს პირის უფლების დარღვევას და ამიტომ ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია, კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ვადებში გამოსცეს შესაბამისი გადაწყვეტილება. საჯარო მმართველობა სწორედ ამით განსხვავდება საქმიანობის სხვა ფორმებისაგან, რომელშიც ხდება მოქალაქეთა უფლებების, ასევე ინტერესების დაკმაყოფილება დროის მოკლე ვადაში.

III. კარგი მმართველობის მიზანი და პრინციპული მახასიათებელი კონსტიტუციური რეჟიმის ფარგლებში

საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტის „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებების შეტანის შესახებ“ მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ყველას აქვს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მასთან დაკავშირებულის საქმის გონივრულ ვადაში სამართლიანად განხილვის უფლება.

6 იხ. იქვე, მუხლი 97-ე, პირველი ნაწილი

7 იხ.: ადვიშვილი, ვარდიანაშვილი, და სხვები, ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, თბილისი, ბონა კაუზა, 2005, გვ. 248

აღნიშნული ჩანაწერის თანახმად, ძირითადი უფლების სუბიექტია „ყველა“, როგორც ფიზიკური, ისე იურიდიული პირი. მაგრამ ჩანაწერში არსებული ფართო ტერმინის შემოღების მიუხედავად, სუბიექტთა წრე შეზღუდულია მხოლოდ „მასთან დაკავშირებული საქმით“, რაც გულისხმობს, რომ აღნიშნული ძირითადი უფლება შემოფარგლულია პირის საჯარო-სუბიექტური უფლებით.⁸ პირის სუბიექტური უფლება გულისხმობს პირის კანონმდებლობით მინიჭებულ უფლებამოსილებას, სხვისგან მოითხოვოს გარკვეული ქმედების განხორციელება თავისი ინტერესების დასაცავად. აქ იგულისხმება როგორც მატერიალური, ასევე პროცესუალური უფლების უზრუნველყოფა.⁹ შესაბამისად, აღნიშნული უფლება პირს აძლევს შესაძლებლობას, თავისი ინტერესების უზრუნველსაყოფად მიმართოს სახელმწიფოს და მოითხოვოს კონკრეტული ქმედების განხორციელება.

აქვე აღსანიშნავია კანონპროექტის მე-18 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტი, რომელიც უზრუნველყოფს ყველას უფლებას, კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს საჯარო დაწესებულებებში არსებულ ინფორმაციას და ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავს სახელმწიფო ან კომერციულ საიდუმლოებას.¹⁰ მე-18 მუხლის მე-2 პუნქტი ეხება პირის სუბიექტურ უფლებას, გაეცნოს მასზე არსებულ ინფორმაციას საჯარო დაწესებულებაში, ხოლო მე-3 პუნქტი კი უზრუნველყოფს ყველა პირის უფლებას, მოიპოვოს საჯარო ინფორმაცია, რომელიც დაცულია საჯარო დაწესებულებაში.

აღნიშნული ჩანაწერი, ერთი მხრივ, უზრუნველყოფს პირის უფლებას, მოიპოვოს არსებული ინფორმაცია საჯარო წყაროებიდან და, მეორე მხრივ, სახელმწიფოს ვალდებულებას, დაიცვას საიდუმლოების შემცველი ინფორმაცია გამხელისაგან. შესაბამისად, აღნიშნულ უფლებას შეესატყვისება სახელმწიფოს შესაბამისი ვალდებულება – არ დაუშვას აღნიშნული მონაცემების ხელმისაწვდომობა, გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა. შესაბამისად, აღნიშნული ჩანაწერიც უშუალო კავშირშია პირის სუბიექტური უფლების არსებობასთან, კერძოდ, დოკუმენტებზე, საქმის მასალებზე წვდომის უფლებაც წარმოიშობა ლეგიტიმური ინტერესის არსებობის შემთხვევაში.

დღეს მოქმედი კონსტიტუციის რედაქცია, კერძოდ კონსტიტუციის 41-ე მუხლის პირველი პუნქტი, განამტკიცებს სახელმწიფო დაწესებულებებში არსებული ოფიციალურ დოკუმენტების კანონით დადგენილი წესით გაცნობის უფლებას. აღნიშნული ჩანაწერის თანახმად, საქართველოს მოქალაქეს უფლება აქვს, კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს სახელმწიფო დაწესებულებაში მასზე არსებულ ინფორმაციას, აგრეთვე იქ არსებულ ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავს სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას.¹¹ კონსტიტუციის პროექტის მე-18 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი ახალი რედაქცია კი უზრუნველყოფს საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლების

8 იხ.: ცხადაძე ქ., უფლება სამართლიან ადმინისტრაციულ წარმოებაზე, ჟურნალი აკადემიური მაცნე, სპეციალური გამოშვება, თბილისი, 2017, გვ. 42;

9 იხ.: ცხადაძე ქ., წარმომადგენლობის ინსტიტუტი ადმინისტრაციულ სამართალში, სადისერტაციო ნაშრომი სამართლის დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად, 2016, http://press.tsu.ge/data/image_db_innova/disertaciebi_samartali/qetevan_cxadadze.pdf

10 შეად.: <http://constitution.parliament.ge/uploads/masalebi/konstitucia-gadasinjva-cvliileba.pdf>

11 შეად.: საქართველოს კონსტიტუცია, 41-ე მუხლის პირველი პუნქტი, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346>

დაცვის სტანდარტის ამაღლებას. კერძოდ, აღნიშნული უფლება გავრცელდება ნებისმიერ ადამიანზე და არა მხოლოდ საქართველოს მოქალაქეზე, როგორც ამას დღეს მოქმედი რედაქცია ითვალისწინებს. სახელმწიფო სოფიციალურ დოკუმენტებში დაცულ ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის უფლება უზრუნველყოფს მოქალაქეთა ეფექტურ მონაწილეობას ხელისუფლების განხორციელების პროცესში, რაც წარმოადგენს დემოკრატიული და სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპის უმთავრეს მოთხოვნას. სახელმწიფოს ოფიციალურ დოკუმენტებზე ხელმისაწვდომობის უფლება უშუალოდ უკავშირდება სახელმწიფოში ღია მმართველობის განხორციელებას და, შესაბამისად, მნიშვნელოვანია დემოკრატიული და პლურალისტური საზოგადოების დამკვიდრებისა და შენარჩუნებისათვის. აღნიშნული უფლება გულისხმობს სახელმწიფოს ვალდებულებას, შექმნას შესაბამისი გარანტიები, რათა შესაძლებელი გახადოს საჯარო საკითხებთან დაკავშირებით მოქალაქის ინფორმირებულობა.¹²

კონსტიტუციის ახალი რედაქცია, კერძოდ მე-18 მუხლის მე-4 პუნქტი, უზრუნველყოფს პირის უფლებას სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოსაგან ან მოსამსახურისაგან უკანონოდ მიყენებული ზიანის შემთხვევაში სასამართლო წესით მოითხოვოს სრული ანაზღაურება სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის ან ადგილობრივი თვითმმართველობის სახსრებიდან. უნდა აღინიშნოს, რომ სახელმწიფო პასუხისმგებლობის საკითხი სამართლებრივი სახელმწიფოს მნიშვნელოვანი ელემენტია. შესაბამისად, მისი კონსტიტუციური გარანტიები ასევე მნიშვნელოვან საფუძველს ქმნის პირის უფლების დაცვის თვალსაზრისით. უნდა აღინიშნოს, რომ დღეს მოქმედი კონსტიტუციის რედაქციის 42-ე მუხლის მე-9 პუნქტი ანალოგიურ ჩანაწერს გვთავაზობს, რასაც საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტის მე-18 მუხლის მე-4 პუნქტი. შესაბამისად, აღნიშნული ჩანაწერების მიხედვით დგება სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა მის მიერ უკანონოდ მიყენებული ზიანის შემთხვევაში. აღნიშნული ჩანაწერის განმტკიცება ხდება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 208-ე მუხლის შესაბამისად,¹³ რომლის თანახმადაც სახელმწიფო ადმინისტრაციული ორგანოს, აგრეთვე მისი თანამდებობის პირის ან სხვა სახელმწიფო მოსამსახურის მიერ მისი სამსახურებრივი მოვალეობის განხორციელებისას მიყენებული ზიანისათვის პასუხისმგებელია სახელმწიფო.

IV. დასკვნა

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციულ წარმოებაში მონაწილეობის უფლება დაინტერესებულ პირს შესაძლებლობას აძლევს, დაიკმაყოფილოს ინტერესი,

12 შეად.: საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 27 მარტის №1/4/757 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე გიორგი კრავეიშვილი საქართველოს მთავრობის წინააღმდეგ“ (II-4);

13 შეად.: საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, 208-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

გამოიკვილოს მისთვის საინტერესო საჯარო მნიშვნელობის საკითხები, დასვას კითხვები, განიხილოს, რამდენად ადეკვატურად ხორციელდება საჯარო ფუნქციები და თავად იყოს საზოგადოებრივი მნიშვნელობის მქონე გადაწყვეტილებების მიღებისა და იმპლემენტაციის პროცესის აქტიური მონაწილე. ამასთან, ინფორმაციის ღიაობა ხელს უწყობს სახელმწიფო დაწესებულებების ანგარიშვალდებულების ამაღლებასა და საქმიანობის ეფექტიანობის ზრდას. ღია მმართველობის პირობებში სახელმწიფო ორგანოებს/თანამდებობის პირებს აქვთ მოლოდინი, რომ შესაძლოა, მათი საქმიანობა გადამოწმდეს ნებისმიერი დაინტერესებული პირის მიერ და გადაცდომების აღმოჩენის შემთხვევაში დაექვემდებარონ როგორც სამართლებრივ, ისე პოლიტიკურ პასუხისმგებლობას.

საქართველოს პარლამენტის მიერ წარმოდგენილი კონსტიტუციის ახალი რედაქციის შესაბამისად, კარგი მმართველობა, როგორც ძირითადი უფლების კოდიფიცირება ქვეყნის ძირითად კანონში, ხელს შეუწყობს პირის უფლებების დაცვას და საჯარო მმართველობის ეფექტურობას. შესაბამისად, ამგვარი ჩანაწერი წარმოადგენს ძირითადი უფლების „ახალ კატეგორიას“, რითაც ადმინისტრაციული წარმოების ძირითადი პრინციპების კონსტიტუციალიზაცია ხდება, რაც ქართული სამართლებრივი სივრცისათვის სიახლეს წარმოადგენს. ამასთან, აღნიშნული ჩანაწერი ხელს შეუწყობს კარგი მმართველობის, როგორც ძირითადი უფლების განვითარებას.